

Motion till kommunfullmäktige

Sommaren 2021 har Tyskland och andra mellaneuropeiska länder drabbats av stora översvämningar med dödsfall och mycket stora materiella skador som följd. Under augusti har även Gävle och Dalarna fått erfara vad mycket regn under en kort tid kan medföra. Även Nordamerika och andra kontinenter har drabbats av extrema väderleksfenomen med förödande konsekvenser för människor. Rapporten från FNs klimatpanel IPCC visar att extremväder kommer att bli vanligare och öka i styrka när halten växthusgaser i atmosfären stiger. I Sverige har väckts förslag om beredskapsövningar för att befolkningen ska vara bättre förberedda om det blir skyfall. Lagstiftningen är tydlig när det gäller vem som har ansvar för att det finns tillräckligt med förberedande åtgärder och beredskap. Det är kommunerna som har detta ansvar.

Samtidigt som Lunds kommuns arbete för att klara klimatavtalet med regeringen om mål för klimatneutralitet senast 2030 är det också hög tid att vidta åtgärder för att motverka oönskade effekter av de klimatförändringar som inte kan förhindras. Temperaturen stiger och nederbörden ökar. Målet bör vara att göra Lund mindre sårbart vid skyfall, ihållande regn, långvarig torka och andra klimatrelaterade fenomen. Fokus i den här motionen är skyfallsberedskap. Arbete för att hantera de extrema väderleksfenomen som förvärras till följd av klimatkrisen pågår i hela världen. Lunds kommun har fem aktuella vattenplaner, men för att planerna inte bara stanna vid att vara planer så krävs det åtgärder. Som ett exempel, i samband med att Översvänningsplanen antogs 2018-03-22 beslutades att senast år 2019 ska åtgärdsplaner ha tagits fram för hur kommunen ska säkra samhällsviktiga funktioner och människors liv vid skyfall, men detta har ännu inte genomförts. Det är hög tid att gå från ord till handling. Lunds kommun bör dra lärdom av samt låta sig inspireras av det som händer i andra kommuner från A till Ö, där exempel ges i motionens bilaga.

Med hänvisning till ovanstående yrkar jag att kommunfullmäktige beslutar:

- att ge Tekniska nämnden i uppdrag att med gällande vattenplaner som grund skyndsamt utarbeta en åtgärdsplan så att kommunen ska vara bättre rustad för skyfall.
- att ge Byggnadsnämnden och Tekniska nämnden i uppdrag att i beslut rörande såväl nya som befintliga bostads- och verksamhetsområden utgå från en dagvattenhantering kapabel att hantera den nederbörd SMHI prognostiserar för ett hundraårsregn med klimatfaktor. För särskilt samhällskritiska samhällsfunktioner bör planeringen utgå från ett tusenårsregn.
- att ge kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en beredskapsövning där Lunds kommunala organisation och invånare ges möjlighet att förbereda sig för ett skyfall.
- att ge Lunds Rådhus AB i uppdrag att genom ägardirektiv uppdrar åt LKF att vidta åtgärder för att minska översvänningsrisk vid skyfall.

- att ge Byggnadsnämnden i uppdrag att i beslut om detaljplaner minska kommunens totala andel hårdgjorda yta.
- att ge Tekniska nämnden i uppdrag att stegvis minskar kommunens totala andel hårdgjord yta.

Lund den 2 september 2021

Karin Svensson Smith

Kommunfullmäktigeledamot (MP)

Bilaga till motion: Inspiration från andra kommuner, A till Ö

Hösten 2000 drabbades **Arvika** av den mest omfattande översvämning som drabbat Sverige i modern tid. Översvämningen orsakades av ett ihållande regn som i kombination med mildt väder innebar att Värmlands vattendrag fick ta emot väldigt mycket vatten. Glafsjordens vattennivå hade den 29 november 2000 stigit till mer än 3 meter över normalvattennivån. Det uppstod en beslutsamhet bland Arvika politiker om att minska översvämningsskyddet för kommande generationer. 130 miljoner kr har investerats i översvämningsskydd som fick aktiveras 7/1 2021 då vattnet steg kraftigt.

Berlin har sedan början av 1990-talet använt en princip som kallas Biotopflächenfaktor vid om- och nybyggnation. Denna sk grönytefaktor beskriver vad som kan anses vara en ekologiskt lägsta nivå vid förändrad markanvändning. Tillämpning av denna lagstödta princip syftar till att underlätta för bättre mikroklimat, jordkvalitet och vattenhantering. Biotopflächenfaktor-metoden har bidragit till skydd av icke-hårdgjord mark – nödvändigt för att infiltrera vatten. Utifrån ett klimatanpassningsperspektiv bör balanseringsprincipen tolkas som att andelen hårdgjord mark inte ska tillåtas att öka.

Den Nya Zeeländska staden **Christchurch** är internationellt känt som "The Garden City". Att ha stora grönområden mellan husen gör inte bara staden mer attraktiv, det lindrar också konsekvenserna av naturolyckor som Christchurch har drabbats kraftigt av. Hagleyparken på 161 hektar, de offentliga trädgårdarna, den botaniska trädgården, de fyra trädfyllda avenyerna och de gröna slänterna vid floden Avon som ringlar genom staden förebygger vattenskador samtidigt som invånarnas välbefinnande ökar.

I december 2011 bildades **Detroit** Climate Action Collaborative (DCAC). Målet för denna grupp, som har en bred representation av olika samhällsgrupper i staden, var att utveckla en klimataktionsplan. Gruppen dokumenterade utsläppskällorna för klimatpåverkande gaser, föreslog åtgärder som minska klimatpåverkan och åtgärder motverkar de negativa effekterna av de pågående klimatförändringarna. DCAC arbetade nära borgmästarens kontor, Hållbarhetskommissionen och miljötjänstemännen i staden. En klimataktionsplan är enligt kommunledningen ingen motsättning till ekonomisk utvecklingen utan tvärtom en förutsättning för innovativa lösningar och förmåga att attrahera investeringar i spännande projekt med tillväxtpotential.

Enköping anses vara en av Sveriges främsta park- och trädgårdsstäder. Stadsmiljörådet har tilldelat Enköping en hedersam utmärkelse med motiveringen att kommunen har visat att man med måttliga kostnader kan förvandla oanvänd eller överbliven mark till vackra stadsrum och landskap. Som ett komplement till större traditionella parker arbetar Enköping mycket med sk fickparker. Dessa är tänkta som små lättillgängliga oaser i stadsrummet, men kan också fungera som vattenfördröjare vid skyfall eller ihållande regn och på så sätt motverka översvämningar.

Franeker i Nederländerna har av geografiska skäl en lång tradition av hantera översvämningsskydd. System för hur man kan och bör ta med vatten i sin lokala planering av

markens användning har utvecklats. Ambitionen är att förhindra kostnader och problem snarare än att skicka dem vidare till kommande generationer. Låglänta parker, gamla flodbäddar och nya grönområden kan vara beredskapsplatser för översvämningar som annars skulle drabba bebyggd miljö. Regeringen bedömer att den pågående klimatförändringen kräver en förändrad vattenhantering för att hantera såväl havsnivåhöjning som mer vatten i floder till följd av ökade regnmängder. Klimatanpassningsåtgärderna ska arbeta med och inte mot naturen.

Metron i **Guangzhou** har ett gigantiskt grönt tak. Motivet för detta och andra gröna tak i kinesiska städer är främst att inomhustemperaturen kan hållas sval utan energikrävande fläktsystem. En välkommen bieffekt är sårbarheten gentemot kraftiga regn minskar. Ett extensivt grönt tak reducerar den årliga avrinningen med 50 %. Gröna tak har även en luftrenande funktion.

Göteborg deltar i ett pilotprojekt för hållbar stadsutveckling som jämför olika koncept för klimatanpassning - reträtt, försvar och attack. Reträtt innebär att man flyttar samhällsviktiga funktioner från områden med översvänningsrisk och i stället använder dessa till fotbollsplaner, parker o dyl. Försvar innebär att skydda områden gentemot översvämningar och attack att utnyttja vattnet som en byggbar yta. Det sistnämnda är knappast aktuellt för Lund, men frågan är om inte det som lokalt kallades Östra Torneträsk den blöta sommaren 2012 enligt reträttprincipen ska bli ett permanent våtmarksområde.

Havanna har drabbats hårt av de allt mer kraftfulla orkaner som sveper in över Karibien. Den omfattande stadsodlingen med dess kapacitet att infiltrera vatten har lindrat skadorna. Den urbana odlingen blev särskilt viktig för landet när det drabbades av en ekonomisk kris när deras i särklass viktigaste handelspartner Sovjetunionen föll 1989. Hönshus och matbananodlingar ersatte prydnadsodlingar. Ätbara växter odlades på ödetomter och annan mark invånarna kom över. Den urbana odlingen stod för 60 % av Havannas grönsaksproduktion år 2001. Odlingarna bidrar till livsmedelsproduktionen och skänker samtidigt svalka under de värmeböljor som är vanliga på Kuba.

Ishøj kommun i Danmark tillhandahåller en rådgivning för villaägare om hur de bör använda regnvattnet på tomten. Man får bl a tips på hur man anlägger faskiner - en sorts fördröjningsmagasin med dräneringsmaterial som kan användas om man inte kan samla vatten i dammar eller andra öppna vattensystem. Det danska trädgårdssällskapet med sina 40 000 medlemmar ingick 2011 ett samarbetsavtal med miljöministeriet där målet är att utöka regnvattnets omhändertagande på den egna tomten om det är tekniskt möjligt, miljömässigt försvarbart och ekonomiskt förnuftigt. Trädgårdssällskapet verkar för att regnvatten ska ses som en resurs att vara rädd om i stället för att det ska lämna tomten och fylla kloakerna. Sällskapet råder sina medlemmar att bannlysa asfalt på tomten, vara mycket återhållsam med andra hårdgörande beläggningar som inte är vattengenomsläppliga, låta trädgårdsdammarna få en renässans och anläggning av faskiner. I sällskapets tidning Haven skriver en krönikör att trädgården inte bara har blivit hip. Den är också politisk och ett ställe där medvetna medborgare tar ställning, gör något med sin sociala indignation och rent konkret kan visa sin medvetenhet om nödvändigheten av en ekologisk hållbarhet.

Tekniska kontoret i **Jönköping** planerade under fyra år för en ändrad funktion och kondition på ledningsnätet. Ansvariga tjänstemän ansåg sig inte ha tillräckligt med underlag för att driva de här frågorna vare sig internt eller utåttriktat. De jämförde med hur mycket uppmärksamhet som kommunens asfaltsprogram alltid fick i förvaltningen och i de politiska församlingarna. Tjänstemännen frågade sig varför inte ett VA-program kan få samma prioritering. I den trend av stadsförtätning som råder kan det vara svårt att få gehör för att ta in avrinningsytor i planeringen. Det blir lite av en kamp mellan gröna och hårdgjorda ytor. Öppna grusade parkeringsytor bebyggs och de ytor som kan ta upp vatten vid regn minskar stadigt. I takt med ökat antal översvämningar växer insikten om behovet av att varierade volymer av dagvatten måste få plats i tätorten och en klimatanpassningsplan antogs 2018.

Kristianstad är Sveriges motsvarighet till New Orleans i översvämningshänseende, men också den kommun i Sverige som var blanda de första med systematiskt i syfte att skydda staden mot översvämningar. Biosfärsområdet Kristianstad Vattenrike är ett imponerande naturvårdsprojekt samtidigt som hela området har en vattenbuffrande effekt. Kommunen tog tidigt fram en klimatanpassningsplan där områdesvisa åtgärder är listade Anpassningsplanen blev senare inarbetad i kommunens klimatstrategi.

Nämnden för miljö- och hälsoskydd i **Kungsbacka** har föreslagit att tio planerade parkeringsplatser utanför Kungsmässan slopas och att en dagvattendamm byggs på området. Nämnden anser att Kungsbacka behöver mer fördröjning av dagvatten och att dammar är bättre än de magasin som föreslogs av plankontoret. En skyfallsplan har utarbetats antagits 2019.

En stad som tar klimatförändringarna på allvar är **Köpenhamn**. När invånarna inom ett år fick uppleva konsekvenserna av två s k 100-årsregn och ett s k 1000-årsregn ställdes många krav på åtgärder som förhindrar att regn och kloakvatten tränger in i husen och riskerar att kontaminera dricksvatten. En första plan för klimatsäkring är färdig. Den är lätt att kombinera med klimatambitioner och att fortsatt vara världens cykelhuvudstad. För att få plats med mer vatten måste biltrafiken minska och ersättas av mer yteffektiva transportmönster. Radikala förändringar kan motiveras av de stora kostnader skyfallen 2011 medförde – 6 miljarder DKK. Enligt försäkringssällskapen ersattes totalt 90 644 skador kopplade till översvämningen 2011.

London har en klimatanpassningsstrategi som pekar ut de väsentligaste åtgärderna för att minska klimatförändringens negativa effekter. Strategin inleds med att understryka vikten av att förbättra förståelsen och hanteringen av ytvatten och översvämningrisker. Vidare finns ett urbant grönprom (från grått till grönt) för att öka kvaliteten samt kvantiteten av grönytor, stadsodling samt annan vegetation som skyddar mot översvämningar och värmeslag. Londons vattenförsörjning måste värnas gentemot torka och inträngande dagvatten. Förutom vatteninfiltration, och svalkande skugga så kommer dessa åtgärder att göra staden en vackrare och mer trivsamt plats att leva i.

Miljonprogramsområdet Augustenborg i **Malmö**, som efter upprustningen förutom sin smarta vattenhantering blivit ett utmärkt exempel på hur ekologisk hållbarhet kan kombineras med ekonomisk och social hållbarhet. Ett 360 årsregn 31/8 2018 med skador för

ca 600 miljoner SEK visade att översvämningsskydd enligt Augustenborgsmodellen fungerar. I Bunkeflostrand har en fjärilsdal skapats som bara är vattenfylld när det regnar mycket. Denna mix av parkmark, ekokorridor och dräneringsyta utformades i samarbete med de villaägare vars hus fick en minskad översvämningssrisk med den nya anläggningen.

Marks kommun beslutade för ca trettio år sedan att ta betalt för att ta hand om fastighetsägarnas regndagvatten - eller dagvatten som är den rätta facktermen. Tidigare när dagvattenavgiften ingick i spillvattentaxan var alla, även de som inte var anslutna till det kommunala nätet, tvungna att betala en fast avgift för dagvattnet. Men med den uppdelade taxan blir det inte längre så. I de fall fastighetsägaren inte använder sig av det kommunala dagvattennätet utan själv tar hand om det utgår ingen kostnad.

Melbourne har liksom många andra städer i Australien fått uppleva både kraftiga skyfall långvarig torka och bränder det senaste årtiondet. För att lindra effekterna av översvämningar och andra extremtillstånd har staden startade staden en kampanj för anläggning av s k Raingardens. Målet 10 000 regnträdgårdar har nåtts och har många goda effekter.

I **Norrköping** fick man efter de kraftiga skyfallen sommaren 2011 ta hand om 720 anmälningar av källaröversvämningar. Försäkringsbolagen har hittills betalt ut ersättning till de drabbade och sedan försökt reglera det med kommunen om det kan anses att översvämningen beror på bristande underhåll av ledningsnät eller bristande avrinningsystem. Representanter från kommunen anger att deras skyldighet hittills har varit att klara av ett tioårsregn i kombinerade system och dagvattenledningar. Frågan är vem som ska ta ansvar när nederbörden ökar och kommer mer koncentrerat i form av skyfall bollas runt som en Svarte-Petter.

I **New York** arrangeras Park(ing) Days, där många parkeringsplatser runt om i staden görs om till grönytor av olika slag. Dessa Parking days har pågått ett tag och det finns en målsättning om att försöka åstadkomma minst 100 allmänna ytor i liten skala där människor vistas och erfara vad stadsmark kan användas till i stället för bilparkeringar. Dessa mikroparker kan bli vattenhål i dubbel bemärkelse. När stormen Sandy slog till 2012 steg vattnet 4 meter och vållade enorma skador. Stora investeringar görs nu för att skydda Manhattan och andra låglänta områden vid kusten.

Villaägare i en av **Odenses** översvämningssdrabbade områden gick samman och föreslog att kommunen skulle erbjuda de mest drabbade ersättningsbostäder och skapa en sjö av de arealer som frigörs när villorna rivs. Kommunen accepterade förslaget i samklang med försäkringsbolagens rekommendationer om att riva de hus som är svårast att klimatsäkra. På flera ställen i Danmark är risken för översvämning så stor att försäkringsbolagen inte vill förnya husförsäkringarna.

Sedan snart 30 år har det byggts vertikala trädgårdar i **Paris**, där en metallram med plast och filt reses mot fastigheten. Eftersom växterna sitter i filten och inte i jord blir väggen lätt och kan placeras på stora hus. Dessa fasadvegetationer liksom andra varianter av gröna

väggar blir ett spännande inslag i stadsbilden samtidigt som de omhändertar vatten, renar luft, kyler hus och dämpar buller.

Portland i den amerikanska staten Oregon utsattes för en värmebölja 2021, men har även tidigare utsatts för värmebäxtrema väderleksfenomen som kan kopplas till klimatförändring. Staden är känd för sin dagvattenhantering. Översvämningar motverkas med långa sträckor där svackdiken anlagts mellan trottoarer och nya cykelvägar som kallas ”bike boulevards”. Dessa cykelvägar, som på flera ställen skapats där det tidigare var gatuparkering för bilar, är ett led i ambitionen att öka cykelandelen av persontransporterna från 8 till 25 % samtidigt som antalet bilresor halveras. Svackdikena med dräneringsmaterial och högt gräs eller annan växtlighet absorberar vatten samtidigt som de är en trafiksäkerhetsbarriär mellan fotgängare och cyklister. Svackdikena bildar gröna stråk mellan de större grönområdena. VA-avgifter har finansierat en ansevärd del av denna kombination av dagvattenhantering och cykelpendlingsfrämjande.

Quito i Ecuador har en masterplan för att hantera dagvattenavrinning. Den omfattar flera olika åtgärder med avsikt att skydda befolkningen vid extrema väderleksförhållanden. Planerna innefattar konstruktion av såväl dräneringssystem som dammar och andra fördjupningar med kapacitet för att ta emot stora vattenvolymer när det behövs.

Rovaniemi och Björneborg är de kommuner i Finland som har uppskattats löpa de största riskerna för översvämningar. Fastän tätorternas avloppssystem i Finland till över 90 procent byggts som separata avloppssystem där avlopps- och dagvattnet har olika ledningssystem finns kombinerade avloppssystem ännu framför allt i städernas gamla centra. Därför behövs nya planer för och stora investeringar i förnyande av vattennätet så att driften kan säkras trots störtregn.

Svenljunga är en ofta översvämningsdrabbad kommun och därför planeras för att möta kommande skyfall med att ersätta rör med diken. Mitt inne i tätorten, där öppna diken kan vara svåra att få till, kan kanske en damm anläggas i stället. Förutom att de tunga skyfallen ökar i hela Västsverige är en av orsakerna till översvämningarna utbredningen av så kallade hårdgjorda ytor, alltså asfalterade områden och tak. Därför råder länsstyrelsen kommunerna att skapa fler grönområden.

Toronto har en lokal stadga som gäller för träd på privat mark. Träden på enskild mark är en viktig del av den samlade grönytan i kommunen. Den lokala trädstadgan reglerar skador och nedhuggning av träd som är tjockare än 30 cm i diameter eller är högre än 1,4 meter. Även förekomsten av gröna tak regleras i den lokala stadgan. Toronto är värd för det globala nätverket 8-80 Cities för städer som vill bli klimatsmarta och hälsosamma genom att verka för cykling, gående samt grönska. 8-80 syftar till att göra en stad som tar sikte på det som är bra för 8-åringar och 80-åringar vilket leder till åtgärder som är hälsosamma för alla oavsett ålder.

Fågellivet och fågelskådarna i **Uppsala** har fått en ny favoritplats, tack vare regnvatten från området Boländerna som leds till en svämmdam. Den primära uppgiften är inte att

skapa nya fågelområden utan att magasinera, och fördröja dagvatten. På så sätt motverkas att Fyrisån svämmar över.

Kanadensiska **Vancouver** har i flera år rankats högt på listor över mest attraktiva (livable) städer i världen. Regionen har en strikt planeringspolicy som skyddar jordbruksmark mot exploatering. Staden har byggts kompakt, men ändå fått plats för gemensamma trädgårdar och andra grönytor som kan absorbera vatten. Detta har varit möjligt eftersom transportsystemet är ytsnålt med nordamerikanska mått mätt. I stället för nya motorvägar har staden satsat på moderna spårvagnssystem, annan attraktiv kollektivtrafik och cykelfält.

I **Växjö** hade tidigare den centralt belägna Linnégatan två filer i vardera riktningen. Korsningarna längs gatan vattenfylldes när det regnade mycket. Detta problem löstes genom att två av bilfilerna gjordes om till ett trädkantat vattendrag i mitten av gatan. Vattnet leds vidare och mynnar i Växjön. Växjös har tomtägare som inte har något hus på sin fastighet har tidigare sluppit att betala för regnvatten som rinner av från en asfalterad yta. Men det föreslås nu bli ändrat. Även husägare med en liten vattenförbrukning och avlopp, men med stora asfalterade ytor kommer att få ökade kostnader, som stormarknader och industrier. Bryter fastighetsägare upp asfalten och sår gräs blir avgiften lägre.

Xian är trots sin antika terracottaarmé en modern kinesisk stad. I likhet med andra städer som byggts ut har den urbana marken gradvis täckts med vattenblockerande material. Man skulle utifrån ett ekologiskt synsätt kunna kalla denna stadsutveckling för en människoskapad öken. Xian har som många andra asiatiska städer störtregnet vid vissa årstider. Därför undersöks möjligheterna att minska den hårdgjorda ytan och bygga om staden för att kunna nyttiggöra vattnet i stället för att drabbas av översvämningsskador.

Konsekvenserna av de skyfall som drabbade **Zürich** i juni 2007 ledde till en förändrad syn på hur dagvatten ska hanteras. Gamla kartor som visade var det tidigare fanns bäckar blev en av ingångarna till en omvandling från kulverterade system till öppna vattenvägar. 50 olika bäckprojekt har satts igång. 18 km bäckar har återskapats och 3 km bäckar har revitaliserats. Förutom det överordnade målet att förebygga översvämningar utformas såväl de nya som de restaurerade bäckarna med ambitionen att öka rekreativiteterna genom att göra stigar längs bäckarna där det passar. Anläggning av bäckar är en stor investering, men långt billigare än nya rörsystem som måste dimensioneras för den större nederbördsvolym som förväntas komma.

Floden Ouse i **York** steg 3,8 meter över sin normala nivå efter flera veckors regnande våren 2012. Vattnet strömmade ut på gatorna och in i husen. Översvämningsexperter på miljödepartementet har undersökt olika möjligheter att skydda norra Yorkshire från kommande katastrofer, exempelvis genom att anlägga stora dammar uppströms från staden. De brittiska försäkringsbolagens organisation hävdar att över 2 miljoner hem i Storbritannien löper risk att översvämmas, vilket är ca 10 % av alla hem i landet.

Den norska kommunen **Ås** har ett Universitet för miljö- och biovetenskap som erbjuder kurser om Blå och gröna strukturer i urbana stråk. Kursen vill ge kunskap om hur städer och tätorter kan göras mer robusta i förhållande till ökad nederbörd i en tid när det byggs allt

tätare. Kommunen verkar för yteffektiva transportsystem som ger plats för vatteninfiltration genom att som en av sina överordnade målsättningar i Kommunplanen 2011-2023 ha lagt in följande under prioriterade områden: "Det skall vara enkelt att gå eller cykla till skola, butik och fritidsaktiviteter. Turstigar, genvägar, gång- och cykelvägar skall därför prioriteras."

Stora mängder dagvatten orsakar problem i **Älmhults** kommun. Avlopps nätet är kraftigt överbelastat och nu tekniska förvaltningen har börjat märka regnvattnet på privata fastigheter för att se var det tar vägen. Stora mängder vatten leder till komplikationer vid pumpstationer, reningsverk och även källaröversvämningar. Problemet kan vara felaktigt anslutna stuprör och dagbrunnar, vilket nu utreds med hjälp av en färg i stuprören som är biologiskt nedbrytbar. Vid belysning av en UV-lampa syns färgen.

I **Örebro** ställs krav vid nybyggnation och förtätning på att ianspråktagen mark inte ska ge ifrån sig mer än 1 liter i sekunden per hektar. "Dagvattenåtgärder skall utföras på ett sådant sätt att fastigheten inte avleder mer dagvatten än motsvarande maxflöde från den oexploaterade fastigheten". Att utfärda planbestämmelser för att motverka bl a översvämningar har stöd i Plan- och Bygglagen 4 kap 12§ sedan den lagändring som trädde ikraft 2 maj 2011.